

کنفرانس لندن و دورنمای صلح با طالبان

روز ۲۸ جنوری ۲۰۱۰ در لندن یک کنفرانس بین المللی از سوی کشورهای عمده اروپا (بریتانیا، فرانسه و آلمان) با اشتراک ۷۰ کشور جهان بمنظور سپردن مسئولیت بیشتر بحکومت افغانستان در امر مبارزه با شورشیان و نیز جستجوی راه های آشتی با طالبان و نیز حکومتداری بهتر در افغانستان به میزبانی بریتانیا، تدویر گردید. سازمان ملل متحد با پیشواز این کنفرانس، نام پنج تن از سران طالبان را از لست سیاه آن سازمان حذف کرد. تحلیلگران این اقدام ملل متحد را چراغ سبزی به سران دیگر طالبان میدانند که نام شان در لست سیاه آن سازمان شامل است. گرچه حضور برخی از چهره های بشدت مورد تنفر طالبان و مردم افغانستان در مقامات عالی دولت حامدکرزی (مثل تقرر عبدالرشید دوستم، به عنوان رئیس ارکان وزارت دفاع، قسیم فهیم، و کریم خلیلی به عنوان معاونین کرزی) پیام بدی به مخالفان دولت کرزی میفرستد، مگر حامدکرزی پیوسته در سخنرانیهای خود از طالبان خواهش کرده که دست از مخالفت بردارند و به پروسه صلح بپیوندند. اخیراً کرزی از طرحی سخن گفته بود که بر اساس آن قرار است برای آن عده از طالبانی که حاضر شوند سلاح خود را به زمین بگذارند، پول داده شود و آنها در بخشهای دولتی و خصوصی به کار جذب شوند.

اکنون هم کرزی درنطق خود به کنفرانس لندن، از آمادگی دولت خود برای صلح با طالبان یادآور شد و فراهم کردن زمینه صلح با طالبان را برعهده ملک عبدالله، پادشاه عربستان سعودی گذاشت و از زعم آن کشور تقاضا کرد تا با وزنه اعتبار اسلامی خود زمینه چنین صلحی را میان حکومت افغانستان با طالبان فراهم کند.

سوال اساسی اینست که آیا طالبان بدون اجازه و مشورت سازمان استخبارات نظامی پاکستان (ISI) میتوانند گامی در راه صلح بگذارند یا خیر؟ هم دولت افغانستان و هم دولت امریکا و سازمان اطلاعات مخفی آن (سیا) و هم ناتو و انگلیس و همه کشورهای ذیدخل در بحران افغانستان میدانند که استخبارات نظامی پاکستان از طالبان حمایت میکنند و هرگونه عملیات تخریبی طالبان زیر نظر کارشناسان اطلاعات مخفی پاکستان اجرا میشود. پس چرا خود را بکوجه حسن چپ میزنند و به گفته احمدشید ژورنالیست نامدار پاکستانی با برپایی کنفرانس های پرشکوه، فقط زمینه عکاسی و فیلم گیری از رهبران کشورها را فراهم میکنند؟

معنی این طنز احمدشید، این است که چرا گردانندگان این کنفرانس، برپاکستان و تشکیلات سازمان استخبارات نظامی آنکشور فشار وارد نمی کنند تا دست از حمایت طالبان بگیرند و یا رهبران شان را وادار بیاورند تا به صلح راضی شوند و یا پاکستان را ترک بگویند.

ریچارد هالبروک، نماینده خاص اوباما در موضوع افغانستان در اوایل این ماه به جریده هفته وار "سایت" چاپ آلمان گفته بود: "جنگ افغانستان با موجودیت پاکستان دشوارتر از جنگ ویتنام است."، "این مأموریت نسبت به جنگ ویتنام دیرتر ادامه خواهد یافت و طولانی ترین مأموریت در تاریخ امریکا خواهد بود."

هالبروک در صحبتش با یوزف یوفه، خبرنگار آلمانی، گفته است: با آنکه طالبان یک گروه پراکنده، غیر منسجم و بدون اهداف مشخصی اند، و از سوی دیگر اکثریت آنان زیر تأثیر ملا محمد عمر، رهبر متعصب شان و یا القاعده قرار ندارند، اما نکات مشترک دیگری وجود دارند که مأموریت در افغانستان را بدتر از جنگ ویتنام ساخته است. پناهگاه و محل اختفای افراد سازمان ویتکانگ یا جبهه ملی برای آزادی جنوب ویتنام، کشور های لائوس و کمپوچیا و همچنان شمال ویتنام بود و طالبان برای این کار پاکستان را دارند. این مسأله به توانایی عملکرد ایالات متحده امریکا لطمه زده و مانع پیشبرد جنگ میگردد، زیرا شمال ویتنام را که دشمن بودند، میتوانستیم بمباردمان کنیم، اما پاکستان را نمیتوانیم، زیرا این کشور هم پیمان ما است. در هیچ جنگ دیگری امریکا تا این اندازه در اکمالات لوژستیک و زمینی با مشکل روبرو نبوده است. هولبروک افزوده است: جنگی که ایالات متحده امریکا از پایان سال ۲۰۰۱ در افغانستان آغاز کرده است، تا کنون مشکل ترین جنگ برای این کشور بوده است." (سایت، دویچه ویله، ۹ / ۱ / ۲۰۱۰)

کارل ایکنبری سفیر امریکا در کابل، نیز معتقد است، تازمانی که طالبان، در مناطق مرزی پاکستان پناهگاه های مطمئنی در اختیار داشته باشند، آوردن ثبات در افغانستان ناممکن است. ایکنبری سفیر واشنگتن در کابل، در مکاتبات دیپلماتیک خود عنوانی بارک اوباما، که روز سه شنبه ۲۷ جنوری برای نخستین بار در نیویارک تایمز منتشر شده بصراحت گفته است: تا زمانی که شورشیان در طول مرزهای پاکستان با افغانستان از پناهگاههای امنی برخوردار باشند، پاکستان

همچنان منشا بی ثباتی در افغانستان باقی خواهد ماند. اگر مشکل پناهگاه‌هایی امن به طور کامل حل نشود به دست آوردن هرگونه پیروزی با اعزام نیروهای بیشتر امکان پذیر نخواهد بود". وی افزوده است "در حالیکه به فکر افزایش گسترده حضور خود در افغانستان هستیم اما بهترین راه حل برای دشواریهایی که با آن روبرو هستیم آن است که فعالیت خودمان را در پاکستان افزایش دهیم".

ایکبری، هشدار داده است افزایش نیروهای امریکایی برای واشنگتن هزینه های سنگینی خواهد داشت و تضمینی نیز وجود ندارد که به نتیجه برسد. ایکبری گفته است "اعزام نیروهای بیشتر باعث می شود واگذاری مسئولیت کنترل اوضاع به افغانها به تعویق بیافتد و بازگرداندن نیروهای امریکایی در یک دوره زمانی معقول، دشوار و حتی غیر ممکن شود." وی همچنان گفته است: "حامد کرزی رئیس جمهور افغانستان برای واشنگتن یک شریک مناسب استراتژیک نیست." سفیر امریکافزوده است "استراتژی پیشنهادی مبارزه با شورش به یک رهبری سیاسی افغانی توانمندی نیاز دارد که مسئولیت را به عهده بگیرد و حاکمیت را برای تحقق هدف واشنگتن برقرار کند و افغانستان به کشوری امن و مسالمت جو و دست کم بخود متکی تبدیل شود و در مقابله با گروه‌های تروریستی داخلی نیز قوی باشد. اما کرزی همچنان از عمل به هرگونه مسئولیت حاکمیتی در ارتباط با دفاعی یا حکومتی و یا توسعه خودداری می کند و وی و بیشتر اظرفیانش نمی خواهند امریکا افغانستان را ترک کند و خوشحال می شوند که ما سرمایه گذاری خود را افزایش دهیم". (رادیو آزادی، ۲۷/۱/۲۰۱۰)

به گزارش شبکه اطلاع رسانی افغانستان، گروه طالبان طی اعلامیه‌ی که یکروز قبل از برگزاری کنفرانس لندن به نشر سپردند، با لحن نسبتاً ملایمی جامعه جهانی را مخاطب قرار داده و بحث بر سر طرح‌هایی را که آنها برای پایان بخشیدن به فعالیت طالبان در موردش بحث می کنند، غیر واقعی خواندند. طالبان با اشاره به این طرح گفته اند، طالبان برای پول نمی جنگند تا بتوان با دادن پول آنها را از صفوف طالبان جدا کرد. در این اعلامیه تاکید شده است که، ارائه نظرات مبنی بر اینکه طالبان به دنبال به دست آوردن قدرت و پول اند، بی اساس است. این گروه از راه حل‌های دیگری سخن گفته اند، آزادی همه زندانیان این گروه و بستن گوانتانامو و دیگر زندان‌هایی که امریکایی‌ها در افغانستان و پاکستان دارند. متوقف کردن اعزام نیروهای بیشتر به افغانستان و خروج نیروهای خارجی که در حال حاضر در افغانستان حضور دارند. این اعلامیه همچنین تاکید کرده است که دولت‌های غربی بر آنچه به زبان می آورند، باید عمل کنند، اما در این مورد توضیح بیشتری داده نشده است.

با اینکه طالبان در این اعلامیه هر نوع مذاکره‌ای را رد کرده اند، اما بصورت تلویحی از تغییراتی در مواضع خود پرده برداشته اند. تاکید بر آموزش هرافغان، برقراری رابطه خوب با جهان و اتحاد میان گروه‌های مختلف قومی، از نکاتی است که در این اعلامیه بر آن تاکید شده است. رابطه با جهان، معارف و موضوعات مربوط به اقوام مختلف افغانستان از جمله مسائلی بود که طالبان در زمان حاکمیت خود، توجه چندانی به آن نداشتند. در گزارشی از بی بی سی آمده است که انتشار چنین اعلامیه‌ای یک روز قبل از برگزاری کنفرانس لندن، ظاهراً پاسخ روشنی به این کنفرانس است. طالبان حالا خواست‌های مشخصی را مطرح کرده و مواضع خود را در قبال بسیاری از مسایل روشن کرده است، شاید انتشار چنین اعلامیه‌ای بتواند بحث مذاکره با طالبان در کنفرانس لندن را در فضای روشن تری قرار دهد. (افغان-جرمن آنلاین و شبکه اطلاع رسانی افغانستان، ۲۸/۱/۲۰۱۰)

در این ارتباط کرنیل امام، رئیس سابق سازمان استخبارات پاکستان در مصاحبه با روزنامه فایننشیل تایمز پاکستان گفته است: "تنها راه برای مذاکره با طالبان سخن گفتن با ملا محمد عمر رهبر این گروه است. هرگونه تلاش برای ایجاد شکاف در طالبان از جانب امریکایی‌ها در افغانستان با شکست جدی روبرو خواهد شد." این مقام سابق اطلاعات مخفی پاکستان در تازه ترین اظهار نظر خود ادعا کرده است که ملا عمر برای گفتگو بر سر مصالحه و مذاکره با امریکا مشکلی ندارد. وی در این خصوص می‌گوید: اگر پیام جدی از سوی ایالات متحده برای گفتگو با طالبان مطرح شود، این افراد هم به تمامی از آن استقبال خواهند کرد. اما اگر تلاش کنید که در طالبان شکاف و انشقاق ایجاد کنید از هم اکنون به شما اطلاع می‌دهم که شکست خواهید خورد. هرکسی که ملا عمر را ترک کند دیگر در ساختار طالبان جایی نخواهد داشت." (تلویزیون اریانای کابل، شام ۲۷ جنوری ۲۰۱۰)

از اظهار نظر کرنیل امام برمی آید که طالبان حکومت کرزی را همتای مذاکره با خود نمی‌دانند و طرف اصلی خود امریکا را میدانند، زیرا آنها میدانند که کرزی صلاحیت‌تعمیل اندکترین خواسته‌شان را ندارد. مثلاً اگر در برابر کرزی لااقل این شرط را بگذارند که قبل از آغاز مذاکره، باید جنرال دوستم و دو معاون کرزی بخاطر جنایات مشهودشان در حق طالبان از مقامشان برطرف شوند، آیا حامد کرزی توان اجرای چنین خواستی را خواهد داشت؟ البته که نه، پس سخنان این مقام سابق ISI بسیار عجیب خواهد بود. درحالی که طالبان همواره به خروج نیروهای خارجی از افغانستان به عنوان پیش شرط مذاکرات صلح تاکید کرده اند. امریکا امیدوار است که اقدامات کرزی بتواند اکثر شبه نظامیان پشتونی را که از سوی گروه طالبان در ازای دریافت روزانه "۱۰۰ دالر" می جنگند، باپرداخت حقوق بیشتر به آنها از این گروه جدا کند. مقامات امریکایی معتقدند که حدود ۷۰ درصد از شبه نظامیان طالبان، اهداف و انگیزه ایندولوژیک در مبارزه با نیروهای خارجی ندارند و می توان آنها را با پرداخت پول بیشتری از گروه طالبان جدا کرد.

پایان ۲۸/۱/۲۰۱۰